…о конфіскаті — наклад другий.

Ч. 29 … …вів, середа 7. лютого 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

Громадський Вістник

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграмів Громадський Вістник Львів.

Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 7000 Мп.

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 3 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 9500 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 9500 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 300 мп.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО".

Львів, 6. лютого 1923.

Поневолений народ, який зуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вязниці.

З діяльности Української Парляментарної Репрезентації Волині, Холмщини, Підляша і Полісся.

Нагле внесення

…послів Антона Васильчука, Самійла Підгірського, Миколи Пирогова і инших з Українського Клюбу і Бронислава Тарашкевича і инших з Білоруського Клюбу в справі надужить і несправедливостей, довершених адміністрацією у виборчім і передвиборчім періоді у відношенню до українського населення на Волині, та зарядження негайного слідства в тій справі і покарання винуватців, як також звільнення невинно арештованих.

—•—

Поза безправними заборонами і поза терором, спрямованим проти українських виборчих комітетів, адміністрація допускалася безпідставних арештів членів українських комітетів, інструкторів і мужів довіря листи ч. 16. Острожський староста заарештував нпр. кандидата до сойму з листи ч. 16, тепер посла до сойму п. Ілярійона Павлюка й інструктора українського повітового виборчого комітету п. Якова Іванова. Дубенський староста арештував інструкторів Дубенського Українського Виборчого Комітету пп. Антона Камінського, Теодосія Воронецького і Сави Стрільчука. З названих Антін Камінський пересидів 3 тижні у вязниці без обвинувачення, а тепер хоч випущений на волю, мусить що другий день зголошуватися в поліції. Теодосій Воронецький дотепер сидить в дубенській тюрмі.

Систематично шикановано українські виборчі віча, поліція проти виразних приписів права вимагала кождоразового предложення дозволу старости на віча в замкнутому місці; мало це місце в Оррові, а в Берестечку, дубенського повіту, через увесь час передвиборчого періоду. Поліція Будеражської станиці заборонювала скликування українських передвиборчих віч, в Кремінці дня 29. жовтня 1922 р. поліція обсадила всі доїзди до міста, не пускаючи селян на українське передвиборче віче й арештуючи тих, що ставили опір безправним доманганням поліції. Колиж мимо всіх перепон віче зібралося, поліція безправно заборонила його, змушуючи селян розійтися. На українські передвиборчі віча, що відбулися в Дубні дня 27. вересня і 29. жовтня 1922, делеговано цілі відділи озброєної поліції. Все те вкупі з ревізіями і пошуканкою за літературою листи ч. 16, що мало місце навіть на публичних дорогах (село Уївдці, громада Малин, повіт Дубно), мало на меті відстрашити населення від листи ч. 16.

Поза пресією і терором польська адміністрація Волині і Полісся послугувалася й иншими засобами, що мали на меті не допустити українського населення до голосування на листу ч. 16 або взагалі унеможливити їй участь у виборах. Всупереч приписам закона деякі обводи мали не 6 кільометрів в промірі, але далеко більше. Село Витковичі рівенського повіту прилучено до обводу в м. Березні (15 верств), те саме діялося в инших повітах. Адміністрація брала чинну участь у виборах, агітуючи за польськими листами, головно за листою ч. 22. В Луцьку зараз після побуту п. начальника держави відбувся в льокалі старостинського уряду зїзд солтисів і війтів майже з цілої Волині, котрих зігнано до Луцька для стрічі п. начальника держави. На тому зїзді сторонники листі ч. 22 намовляли їх голосувати на ч. 22 і змушувати до того людей. Солтисам і війтам роздано листи ч. 22 і казано „робити вибори". Дня 4. листопада 1922 віти і солтиси кремінецького повіту одержали польську листу ч. 22 з наказом роздати її українському населенню, що вони й зробили. Після виборів до сойму луцький староста знову зібрав війтів і солтисів, лаяв їх, тупаючи ногами і погрожуючи острими карами, вкінці зажадав від них, щоби при виборах до сенату наклонили населення віддати голоси на польські листи. Те саме діялося в Малині дубенського повіту, де околичних солтисів скликав дубенський староста.

В день виборів до сойму поліція допустилася цілого ряду надужить. Командант сіяненької станиці острожського повіту в день виборів розганяв українське населення, позбавлював його спромоги голосування, при чім бив Микиту Гордійчука, селянина села Садок. При обводовій комісі ч. 12 села Михаківці поліцай наперед допускав до голосування католицьке населення, котре уважав польським, а відганяв українське населення, допустившися при тім фізичного насилля на особі селянина Трохима Андрійчука. В селі Одгів, судобицької громади, дубенського повіту, поліція била нагайками тих, що хотіли голосувати на листу ч. 16. Командант деражнянської станиці, рівенського повіту, дня 11. листопада прибув до села Дюксин, грозив населенню острими карами за те, що віддало свої голоси на листу ч. 16 і на протязі цілого дня агітував за ч. 22 (до сенату). Той командант арештував місцевого солтиса Трохима Баса, списав на нього протокол за мниме роздавання місцевому населенню листи ч. 16, при чім селян Каленика Судака і Петра Опанасюка насильно примушено підписати протокол. Солтис кольонії Борівка, деражнянської громади, Шеремет, в день виборів дня 5. листопада поруч льокалю обводової комісії ч. 18. агітував за польською листою ч. 6 і роздавав ту листу селянам-виборцям. В обводовій комісії ч. 20 кремінецького повіту комісія не допустила до голосування цілого ряду горожан лише за те, що їх українські назвища були неправильно написані по польськи. Наприклад Андрій Сохацький був записаний як Осохацкі, М. Гриневик як Гриневіч, Ксеня Гуменюк, як Ґуменюк, Василь Гаврилюк як Ґаврилюк, Андрій Ткачук як Трачук, Війт села Вербівці, кремінецького повіту, агітував за листою ч. 22 і грозив вічною тюрмою тим, що будуть голосувати на листу ч. 16. То все є тільки частиною шикан і надужить, котрих допускалася адміністрація в часі виборчої кампанії і в дні виборів на Волині у відношенню до українського населення.

Одначе не помогло ані заляку-

Пр. 73/23 В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник" число 22. (176) з дня 30. I. 1923. в артикулах під заголовками: 1) „З недавного минулого" в уступах між словами: а) „Річипосполитою" і „М… …", б) „… …го і т. д." в) „А… …сь г…", ц) „…а й" і „…вона не м…же", д) „негативних рис" і „Доминмо", 2) „Новинки" підзаголовок: „Реєстрація", в уступі від слів „становище до нього" аж до кінця нотатки, містить в собі ество ad 1) злочину з § 305 а) закона карного ad 2) провини з § 305 закона карного узнав доконану в дни 29. січня 1923 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 процедури карної заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблизшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 30. січня 1923.

(Підпис нечиткий.)

вання населення, ані терор, ані заборони, ані счеркування з лист, ані поминення тисяч виборців, ані вкінці штучне препарування при чинній участи місцевої адміністрації лист в роді ч. 22, на котрих поміщено для викликання відповідного враження кілька українських назвищ, а навіть втягнено православного архиепископа Кремінецького. Усе українське населення, що находиться під польською владою, а особливо на Волині, віднеслося до виборів з великим усвідомленням, і як один муж стало до виборчої урни, спокійно віддаючи свої голоси на ч. 16 і повірючи своїм вибранцям оборону своїх прав в соймі і сенаті Річипосполитої Польської. Спокійний хід виборів ствердили виборчі комісії і — що головно є важним — Польська Агенція Телеграфічна. Дня 6. листопада Пат оголосив цілому світови що вибори відбулися спокійно і легально.

Та про спокійний і легальний перебіг виборів на Волині говорено лише так довго, доки не усталено натуральних вислідів виборів та не виявилося, що жадна польська листа не перевела до сойму і сенату ані одного кандидата. Аж тоді вдарено на велику трівогу. І преса, і польське громадянство, і адміністрація, всі без винятку почали кричати про надуживтя і несправедливости*), котрих мнимо допустилися солтиси і війти, ті самі, що їх старости змушували голосувати на листу ч. 22 і котрі — згідно з приказами старостів — роздавали населенню польські листи, особливо листу ч. 22. Попавши в скаженину, адміністрація й поліція втратили всяке почуття права і почали приноровлювати до українського населення середники терору, безумовно недопустимі в правній державі. Перш усього адміністрація кинулася на Богу духа винних солтисів і війтів, при чім не арештовано ані одного солтиса чи війта з тих, котрі агітували за польськими листами. Арештовувано тільки солтисів і війтів Українців. Опісля почалася нагінка на мужів довіря листи ч. 16. і вкінці посипалися репресії на ціле українське населення.

*) мабуть має бути: неправильности.

На другий день після виборів до сойму заарештовано на приказ луцького старости і посаджено в луцьку тюрму солтиса села Пулганова Івана Чачорука. Справу Чачорука віддано прокуратурі. Слідчий суддя вимагав від Чачорука зложення кавції в сумі 10 міл. мп., опісля суд спустив ту суму до 1 міл. мп. Чачорук до нинішнього дня сидить у вязниці.

Зараз по виборах до сойму на приказ володимирського старости арештовано і посаджено в луцьку тюрму солтиса села Микитич Панасюка. Слідчий суддя жадав зложення кавції в сумі 5 міл. мп., суд зредукував ту суму до 1 міл. мп. Панасюк до нинішнього дня сидить у вязниці.

Той самий староста через пять днів держав під арештом зовсім невинних солтисів за те, що їхні українські села голосували на листу ч. 16, Таким способом арештовано солтисів: Пеценюка з села Кладнів, Григорія Дячука з села Микулич громади Хотяч, Максима Адамюка з села Пятидень тоїж громади, Мартина Озимичука з села Суходоли, Архипа Главчука з села Ізова, Клима Антонюка з села Крипати. В звязку з виборами арештовано і засаджено до луцької тюрми громадянина села Дорогоних, володимирського повіту, Теодора Клітинського. Останній сидить у вязниці до нинішнього дня. Негайно після виборів володимирський староста Маляновскі прибув до села Грибовиця, грубовато вилаяв війта Українця Війтовича, погрожував йому карою, звільнив зі становища і заарештував. Те саме діється в ковельському повіті. В селі Любитів, ковельського повіту, зараз після виборів до сойму і сенату поліція почала списувати протоколи на членів Українського виборчого Комітету і селян Українців, теророзуючи національно освідомлених селян. Члена Українського виборчого Комітету, тепер посла до сойму Луцкевича поліція арештувала без ніяких підстав дня 3. жовтня за роздавання відозв, що взивали населення взяти участь в передвиборчім вічу. П. Луцкевича придержано через кілька годин в арешті і випущено на волю, але перед самими виборами ковельська поліція знову його заарештувала і посадила в тюрму, де пересидів цілий місяць. Випущено його на волю за кавцією 1 міл. мп. При тім поліція, маючи мабуть на меті викликати відповідний настрій серед населення, на протязі двох годин обводила п. Луцкевича вулицями міста Ковля. Уряди відбудови ковельського повіту, а навіть правительственні лісові уряди відмовляються видавати українському населенню будівельний матеріял. „Йдіть до міснацятки, вона дасть вам дерево на відбудову!“ — ось що відповідають в тих урядах українським селянам.

В луцькому повіті, поруч згаданого вже Чачорука, арештовано без ніякої причини селянина села Жидичин Івана Бондарука, одного з найсвідоміших українських сільських діячів, селянина села Торчин Куделя і селянина села Сільне Гаврила Близнюка. Свіжо арештовано теж селян Андрія Глущука, Трохима Тандрика і Чернюка. Трьох останніх посаджено в луцьку тюрму. Судові власти жадають від них нечуваної кавції, 20 міл. мп. від особи. Дня 20. листопада 1922 поліція м. Дружкополя, горохівського повіту, арештувала солтиса Миколу Панченка з села Ново-Борошів, брянської громади, за мниму агітацію в користь листи ч. 16. Одночасно після зладження протоколу поліція вимагала від селян його підписання, а коли ті відмовилися, поліція побоями в дикий спосіб примусила підписати протокол селян Нечипора Харчука і Авксентія Петронюка. Бито по лиці, повторюючи: „підпиши, підпиши..“ Селянинови Петрови Машині грожено навіть розстрілом. Ось приклад, як тепер списується на Волині протоколи про надужиття листи ч. 16. З боку поліції широко практикується зладжування протоколів про виборчі надужиття війтів і солтисів; ми подали тільки один з найбільш характеристичних випадків.

В дубенському повіті діється те саме. В пошуканці за надужиттями з боку листи ч. 16 поліція грозить арештом мужам довіря тої листи. Командант станиці в м. Варковичі грозить арештом мужови довіря листи ч, 16. громадянинови села Білобережа Н. Потапчукови. Малинська поліція грозить арештом мужеви довіря листи ч. 16, громадянинови м. Остріжця, Онуфрієви Камінському. Війт будеражської громади потягає до відповідальности всіх солтисів своєї громади за мниме неплачення податків, а в дійсности за допущення населення до голосування на листу ч. 16 (так їм і говорять в поліції). Громадянина села Суєм, будеражської громади, Степана Докуняня взиває поліція на станицю, непокоїть його,. пробує залякати погрозами. В цілому повіті арештується солтисів, а поліція й адміністрація поширюють поголоски, немовто вибори до сойму і сенату мають бути уневажнені, і тоді будуть покарані ті, що голосували на листу ч. 16.

Цілого ряду незвичайно ярких надужить зараз після виборів до сойму і сенату допустилися поліція й адміністрація кремінецького повіту. Старостинський уряд дав наказ арештувати майже всіх солтисів повіту за мниму недоставу підвод, а в суті річи за допущення населення до голосування на листу ч. 16, ніби то їх обовязком було змушувати голосувати на польські листи. Дня 27. листопада поліція арештувала селянина села Загаєць, дедеркальської громади, Теодора Мельника і при ужиттю зброї примусила його підписати протокол, списаний проти нього за мниму агітацію в користь листи ч. 16. Дня 18. листопада поліція арештувала

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

„Літерат.-Науковий Вістник“.[1]

Писати в сучасний мент про наш літературно-науковий журнал — так само важко як видавати його. Може й важше. Загальний погляд у нас такий, що нема ніщо лекшого, як критикувати инших. А проте: коли подумаєш скільки зайвих ворогів можна мати завдяки одній рецензії, написаній в якнаймирнійших почуваннях, тоді душа тужить за редакторством — найбільше невдячним нинішним становищем у нашій суспільности.

Коли редакторство „Літ.-Наук. Вістника“ повірено минулого року д-рови Дм. Донцову, коло його ворогів поширилось негайно. Його виною було те, що він мав ясні, некомпромісові погляди. Чимало із старих, довголітних співробітників „Літ. Наук. Віст.“ поставилось ворожо до нового редактора, принципіяльно, із політичних мотивів. Літературно-науковий журнал і — політика! Така сполука може видаватись дивоглядною на цілім світі, лише не в нас. Новому редакторови літературного журналу закидали не те, що він стоїть далеко від літератури, а те, що його політичні погляди не до вподоби тим діячам, які хотіли би боронити в літературнім органі своїх політичних поглядів.

Треба признати з вдоволенням, що острах за літературний орган у руках політичного діяча не виправдався. Д-р Донцов мав багато більше такту і літературного смаку ніж деякі попередні редактори „Л.-Н. Вістника“, яким перш усього залежало на їх політично-громадянських міркуваннях. Річ навіть не в тому чи залежало їм на літературі, а в тому: чи могло залежати. На чому мало розуміємося — на цьому мало нам залежить.

Инше діло: як виглядає літературно-науковий матеріял зібраний „Л.-Н. Вістником“ за останніх девять місяців. Не треба аж пригадувати в якому стані находиться взагалі наша нинішна література і ті діточі спроби думання, які залюбки називають себе чомусь „наукою“. Паралелі, які робимо щоденно в царині економічного життя прокидаючи у своїй уяві передвоєнну добу — можна би зробити також у царині нашої літературної творчости. І коли зуміємо заховати пропорції — побачимо, що осуд про теперішний вигляд „Л.-Н. Вістника“ не може випасти на некористь її редакції. Перегляньмо річники „Л.-Н. Вістника“ від хвилини, коли в журналі не стало Франка, як редактора: — від 1907 а радше 1908 р., коли Франко перестав читати і поправляти надсилані рукописи. Від цьої хвилини журнал втратив душу, без якої ніякий літературний орган не може жити власним життям: — втратив літературного критика. Оцю душу треба було позичати день крізь день у своїх співробітників, часто без спроможности перевірення, що це таке в них теліпається: талант чи вода.

Повірте великому французькому критикови, що найбільшою приємністю критика є хвалити. З якою насолодою перо шкварило би пеан кільканайцять томам рідного, старого літературного журналу, який нині (коли грубі журнали на гарному папері переходять у країну зітхаючих споминів!) саме нині міг би стати насолодою читача! Одначе нічого не вдієш. Не можна доглянути якої-небудь провідної літературної ідеї, передуманої методи чи бодай ясного бажання у семилітнім збірнику, якого редактори не знали про літературу більше ніж я про тайни китайського доброго тону. Те, що творило оману, буцім-то література квітне під їх архієрейським жезлом, це були постійні рукописи кількох визначних, плодовитих письменників, таких як: Коцюбинський, Франко, Винниченко, Л. Українка. Поза тим: дешева публіцистика, які-небудь принагідні переклади зроблені не з оригіналу і невідомо чому з таких творів, огляди західно-европейських літератур складені на підставі німецьких журналів авторами, які не читали згаданих творів, і врешті: з дуже малими виїмками десь-колись фахова стаття на т. зв. „наукову“ тему. Яке було розуміння літератури і „науки“ у цій славній добі — найкращим доказом може служити факт, що пок. М. Євшан, який був тоді недосвідченим студентом, був вибраний проф. М. Грушевським на головного літературного критика та редактора, а одночас постачав що-місяця критичну статтю на теми, про які мусіли знати ще менше ніж він — ті, які їх перед друком читали, або... не читали. Молодий студент, який не міг мати ніяких самостійних поглядів про малярство — писав нині студію про Ботічелі; знаючи про англійську культуру, мову та літературу не більше як про англійську граматику — у слідуючім числі журналу він захоплював наших учених своєю ерудицією, бо вмів написати студію про одного з найскладнійших представників англійської творчости: Кіплінга!

Так само Павло Граб міг перекладати одночасно фінських поетів і французьких — з російської мови. І так само було в кождім напрямку: відсутність якої-небудь контролі. Лише у збиранню матеріялу для кожнього числа студентський принцип: не конче, щоби було добре, а щоби було багато.

Теперішний „Л. Н. Віст.“ не може друкувати хоча би вряди-годи вартісних творів визначних письменників, бо їх нема. Полишається дилєма: або перейти виключно на зразки перекладної европейської літератури, або вдоволятись тим, що приносить рідна. Дилєма саме тому, що доводиться годити ці два світи дуже від себе далекі. Европейська література знову пішла вперед за цей час, коли всі ми забарились при наших суспільних непорозуміннях, а ибнаша рідна їй навздогін, підстрстує як інвалід і падає. У такому гаані, який д-р Донцов бачить преь рно, дивним дисонансом бренит мужеський тон його розумних статей. А втім: література не родиться від бадьорих суспільних покликів, так само як нова суспільна дійсність не родиться від літературних бадьорих покликів. Цього не зрозуміли ще ні наші письменники, ні наші критики. Та чи вистарчить навіть розуміти? Останні роки духового знесилення та роздвоєння, в які статті д-ра Донцова бють з такою силою за їх псевдо-поступові

селян села Людвище, борецької громади, Евгена Кравчука і Григорія Голуба і передержала їх кілька годин під арештом. Дня 20. листопада поліція арештувала селянина села Якимовець, кремінецького повіту, Тихона Гнатюка за агітацію в користь листи ч. 16. В тім самім селі адміністрація покарала селян за голосування за 16-кою тим, що зарав після виборів почала насильно гнати їх до направи греблі до Лановець. Негайно після виборів поліція арештувала трьох селян села Вербівці Павла Долинського, Івана Івануня і Конона Кулика. Притім Івануня тяжко побито, а крім того й Кулика закуто в кайдани і посаджено в тюрму при кремінецькому маґістраті. Після такого знущання поліція випустила їх на волю.

Те саме дістся в рівенському повіті. Без ніякої причини на приказ староства поліція арештує солтисів і мужів довіря листи ч. 16. Заарештовано вчителя з Корця Пилипа Усика, гром. Робота з Рівного, громадян Христюка і Миколаюка. Всі сидять дотепер у вязниці. Поліція тероризує населення села Вільгора за віддання голосів на листу ч. 16, списує протокол проти спокійного громадянина Сагайдаковському, змушуючи насиллям селян зізнавати про мниму протидержавну агітацію Сагайдаковського. Поліція переслідує громадян села Посягева Івана Ужинського і Василя Мусницького за те, що були мужами довіря ч. 16 і мнимо вели протидержавну агітацію.

Анальогічні репресії приноровлюється супроти Богу духа винних солтисів в повіті острожськім. Арештовано там солтиса села Вельбовно, солтиса села Деревянче і инших.

Ми подали зникаючу горстку фактів, що діялися на Волині, а котрі досадно ілюструють насильства і репресії, приноровлювані польською адміністрацією до українського населення. Ті репресії є викликані тільки почуттям пімсти за — з натури річи — понесене пораження польських лист на Волині. Тероризуючи населення, топчучи елементарні горожанські права українського населення, польська адміністрація на Волині сіє анархію, бурить лад і спокій, розпалює міжплеменну ненависть.

На підставі в горі наведеного підписані вносять:

Високий сойм зволить ухвалити:

Взивається Уряд негайно увільнити невинно заарештованих в звязку з виборами до сойму і сенату на Волині в періоді передвиборчім і повиборчім, зарядити там слідство з метою вияснити винуватців, що допустилися надужить і несправедливостей у відношенню до українського населення та покарати їх.

Інтерпеляція в справі безправних арештів на Волині підчас виборів.

Українськими послами внесена інтерпеляція до Уряду в справі надужить адміністрації підчас виборів, в якій між иншим указано на безпідставні арешти і увязнення слідуючих осіб:

Дубенський повіт: Хведора Воронецького, Антона Камінського;

Рівенський повіт: за побиття поліцією Микити Гаврилюка сел. с. Садок. Трохима Андрійчука, арештування Трохима Баса с. Дюксин; за змушення поліцією до підпису про школу, Каленика Судака і Петра Опанасюка, Полина Ісика, Христюка і Миколюка.

Луцький повіт: арештування солт. Чачорука Івана, від якого влада зажадала 10,000.000 марок залогу, сел. Куделю з Торчина, Гаврила Близнюка, Сильно (ці випущені), Андрія Глущука, за котрого суд. влада зажадала 20,000.000 залогу, Трохима Тандрика і сол. Чернюка і др.

Волод. повіт: сол. Печенюк, с. Кладнів, Грицько Дайчук, с. Хотягов, Максим Адамюк с. Суходоли, сол. Мартин Ожемечук, с. Ізов, сол. Архіп Глевчук, с. Хрипари сол. Клим Антонюк, Клітинського Хведіра с. Дороничі.

Кремянецький пов; Евгена Кравчука і Грицька Голуба, Тихона Гнатюка, Павла Долінського, Івана Іванюка, Конона Кулика с. Вербовці.

Багато з них випущено на волю, але посли домаються кари на тих, хто робив протизаконні арештування і побої.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

На просвітні теми.

(Освітна праця й просвітна політика).

I.

Cuius regio, eius religio — було державним імперативом у середніх віках. Не змінилося воно і в трьох перших століттях нової доби. Але під впливом раціоналізму впав всевладний вплив релігійної нетерпимости. Мусіла також формально провалитися в своїй основі політична догма, — чия держава, того й релігія. На місце релігії прийшов новий чинник, якого до часу не брали на увагу, — національна культура. І замісць релігійних колотнеч та воєн, прийшли їм подібні — так звані „культуркампфи“. Під покришкою тих останніх скрився той сам імперіялістичний клич, що скривався давнійше під шляхотною назвою „релігія“. І залунав політичний імператив: чия держава, — того мова, того національна культура, без огляду на це, чи всі горожане тої держави признаються до її національного обличчя. Національна культура стала вугольним каменем державности, а навіть причиною експанзивного імперіялізму.

А вік XIX. — є віком відродження націй...

Розпочалась боротьба поміж т. зв. державними й недержавними народами. Недержавна нація стремить до своєї еманципації, до створення власного державного організму, а державна у власному інтересі спиняє її в тому прогресі, нищить її насаджуванням своєї національно-державної ідеольогії при помочи поширювання національної культури між свої недержавні національні меншости. В допомогу станув державній нації увесь державний апарат зі шкільництвом на чолі. Тому й шкільництво XIX. в підлягло цілковито політиці. Школи стали кузнями політичної дер-

омани, залишили надто глибокі борозни в психольогії нашої спантеличеної гаслами інтелігенції, щоби від чаду цієї атмосфери можна визволитись самою свідомістю сям-там блимаючою.

Війна та революція є дуже привабливими і незвичайно зрадливими сюжетами у літературі. Залишім на боці складне питання: чому? на яке, на жаль, нема тут місця дати відповідь. Пригляньмося лише зразкам цієї літератури у „Л. Н. Вістнику“ і побачимо два ріжні тони, які навіть не є далеким, прилинувшим відгуком з побоєвища або із розхвильованої юрбою вулиці. Старші письменники залишились вірними тому тужливому патосові, в якому трагедія межує з іди лею і реалізм з романтичною побутовщиною. Молодші бажали би поєднати домагання революційно-патріотичної бадьорости з домаганнями нової літературної форми, яка є така далека від цих перших!

Стефаник та Черемшина продовжують свої різьблені селянські памятники; читаючи їх заздримо їм епічної стриманости у прозовій лірикі. Вони не приносять нових акордів, а докидають нові нариси до своїх старих збірок. З молодих новелістів лише Клим Поліщук має власний стиль себто щось індивідуального. Прочитайте один за одним нариси сімох молодих авторів, друковані у „Л. Н. Вістнику“ та решту: старших письменників і стрібуйте в уяві пригадати собі їх індивідуальні ріжниці. Їх тони, стиль, сюжети, та ідеї переплутаються негайно і зілються в одну сірину. Навіть Кобилянська не є виїмком між ними. Є між ними деякі нариси, про які, як кажуть критики між собою: можна би з них щось зробити. Одначе в нашій літературі, яка не має ніяких літературних традицій, заховалась бодай одна: що автори не поправляють своїх рукописів навіть тоді, колиб написали найбільшу нісенітницю з боку мови. І літературно наукові журнали радо приймають цю традицію, полишаючи авторам привілеї відповідати самим за свої твори іменем. Та що дістся з більшістю таких творів, які не мають за собою імення? Вони змінюють традицію, що автор, який є друкований, має право писати як йому забагнеться, чхаючи на всі словники та граматики. Цього вони вчаться від тих, що мають імення і які дбають про мову ще меньше.

Це прикре явище почуваємо в статтях на літературні та суспільні теми. „Цей проблєм“ і „ця проблєма“, „цей метод“ і „ця метода“, „засада“, „ціха“, „нездицидований“, „мимо того“ (в польськім розумінню), „відноситься“, „горизонт“, „поєдинчий“ — таких на похваті найдених слів на якійнебудь сторінці можна би навести безліч. Та це вже недуга, з якою ледви чи може дати собі раду один редактор, коли з нею не в силі покищо боротись ніяка орґанізація спеціялістів. В оцій вавилонській вежі найбільше жертв пропадає з царини поезії. „З пісні слова не викинеш“. Коли поет не є мистцем слова, тоді нагадує гикаючого бамбулу.

Наша молода поезія робить спроби, щоби йти шляхами чужинної, і як звичайно, силкується наслідувати те, що є найлекше доступне для слуху та зору. У нас пишуть вряди-годи зовсім поважно про українських символістів, декадентів, імпресіоністів. Гадають: у літературі зробили ми те саме, що в суспільнім життю — революцією перескочили всі перехідні форми розвитку. І скачуть далі. Завдання нелегке. Революція не принесла із собою автоматичного зрозуміння складних форм чужинної творчости, так само просто як принесла сліпу віру в автоматичний поступ або самовизначуючу себе самостійність. Щоби наслідувати російських або польських „модерних“ поетів — треба щонайменше орудувати такими самими технічними засобами. Щонайменше — себто: полишаючи на боці питання про талант.

Кільканайцять поетів, які виступили дотепер у „Л.-Н. Вістнику“ належать до двох літературних напрямків, які переплутуються між собою менше більше так само як ідеї всесвітньої революції у середовищі старих традицій сільської побутовщини. Одні з них поетів, старші, дують у стару сентиментально-патріотичну і мелянхолійно-бадьору (яка синтеза!) сопілочку не навчившись за остнніх десять літ нічого. Вони зміняють инколи тему і мають враження, що стали не лише сучасниками, а можуть навіть вести инших.

Такі симпатичні старі знайомі як Б. Лепкий і П Карманський тужать у бадьорім настрою і підбадьорують нас у своїй тузі як за старих молодечих часів, наших і їхніх. Їх поезії не є в ніякому разі поступом у порівнанню з „Осеню“ або „Ой, люлі смутку“, Причина в цьому простійша ніж вони собі уявляють. Пригляньтесь уважно еволюції навіть таких великих поетів як Брюсов або Блок, Каспрович або Щгаф. Кожний з них невпинно працює над поширенням засобів своєї мови, немов би щойно починав різьбити строфу і вижити перші несміливі ідеї. Їх жавучість не залежить від бадьорих-боєвих або революційних акордів, Вони шукають поширення свого словника і поетичних форм не тому, щоби стати цікавійшими та оригінальнійшими згідно з домаганнями нових літературних прінціпів, а тому, що старі форми, образи та символи не висловлюють більше їх збогаченого духового життя. Це збогачене духове життя є наслідком потреби взаємин з чужими ідеями та культурами. Словник, віршобудова, символіка і ідеольогія наших старших поетів є надто сильно звязана з традицією, яка не почувала потреби таких взаємин. Це торкається в деякій мірі навіть таких талановитих співців як С. Черкасенко — а вповні усіх инших представлених у „Л. Н. Вістнику“ іменами Уляни Кравченко, Юрія Липи або Волощака. З молодих поетів, що втікають від перемелених слів, тонів та образів Ол. Бабій належить до тих, які раді би зєднати в собі сталеву бадьорність з новими літературними настроями. Запас експресії в нього дуже великий а легкість римування може бути запорукою великого розвитку таланту або й небезпекою для нього. У ляборатор ії поетичної творчости мов у ворожки: або якесь лихо... а може й велика спадщина.

Більшість його товаришів — з яких деякі вже нині є більше зрілі, хоча може й менше талановиті — переживає сучасну літературну „еспанку“: футуризм.

(Докінчення буде.)

жавної пропаганди. Їх узалежнено так далеко від політичної керми держави, що приміром у нас у Галичині політичний цісарський намісник був заразом президентом краєвої шкільної ради. Відомий є вплив такої звязаної школи. Проти цього треба було боронитися. Цїль такого культуртреґества була денаціоналізація недоржавного народа. Тому освічені верхи кождого недоржавного народа у кождій державі зводили боротьби у своїй самоборонї у першій мірі за національні школи, все одно чи на державний кошт чи приватний. Але це не вистарчало. Час примусового шкільного навчання тревае всього 4—5 літ і не може, навіть коли би всі при загальнім шкільнім примусі ходили до школи, дати доростаючому поколінню стільки знання й виховання, щоби воно вистарчало на все його життя. Тому науку шкільну поповнити треба було наукою позашкільною.

Ціль такої науки є: в позашкільному віці поширювати, поглублювати й обгрунтувати знання набуте людьми в школі. Початки дає школа, решту суспільне виховання, якого провід спочиває в руках кількох чи одного краєвого просвітного Товариства. Час такого позашкільного доучування не обмежується до доростаючих лише літ і до тих, що побрали лише початки грамоти, але поширяється і на пізнійший зрілий вік та й на тих, що побрали також вищу освіту, розуміється у відповідних степенях і гуртках. Очевидно, що таке розуміння позашкільної освіти західно й середньоевропейського педагогікою, важко примінити до нас, в яких завсіди ще є величезний відсоток незачіплених найнизшою школою анальфабетів. Для ілюстрації цієї ріжниці матеріялу, над яким мається працювати, хай послужить статистика анальфабетизму у західній Европі, а у поодиноких повітах нашої Галичини по даним ще з 1910 р.:*)

В Англії було в	1910 р.	10 прц.	неграм.
В Голяндії	в 1910 р.	8 прц.	"
В Данії	в 1010 р.	2 прц.	"
У Швеції	в 1910 р.	2 прц.	"
В Німеччині в	1910 р.	0·004 прц.	"
В Швайцарії всего в	1910 р.	0·003 прц.	неграмотних.

У Східній Галичині натомісць — також після даних з 1910 р. — між иншими повіт:

Чортків	числив	51 прц.	неграм.
Підгайці	"	55 прц.	"
Заліщики	"	62 прц.	"
Косів	"	73 прц.	"
Турка н/Ст.	"	77 прц.	"

Так було до світової війни. А як пересунулася границя в сторону відсотків неграмотности тепер по великій та українсько-польській війні? Числять, що зростаюче наше молоде покоління на загал у 88 прц. є неграмотне. Тому й праця наших просвітних товариств мусить бути відмінна від праці просвітних товариств на Заході. У нас все ще просвітне товариство мусить стояти на становищі занятому тому пів століття, себто на вирувуванню початкової школи, тобто на ширенню азбуки. І з конечности одиноке у нас просвітне краєве тов-о „Просвіта" у Львові стоїть нині на тому примусовому становищі. Нині може більше, ніж колинебудь раніше. І як не сором, що данські, норвежські, німецькі просвітні товариства, які мало що шнидше розпочали свою програмову працю від нашої „Просвіти", нині працюють уже у висоті популярних народніх університетів, а ми заєдно все ще стоїмо на грунті боротьби з неграмотністю. Але на жаль і та робота, ця підстава нашої національної самооборони недоцінювана нашим громадянством. А використовують це наші „культуртреґери" в подвоєним завзяттям, несучи під лагідною покришкою освітної роботи — політичну пропаганду „на креси".

С. Шах.

*) Проф Ромер Е. і Вейнфельд: Rocznik Polski Краків 1919.

Велика Україна.

Розстріли.

Харківський „Комітет" повідомляє: в Києві доконано засуду смерти на 18 особах, обвинувачених у контр-революції. Прохання засуджених за помилуванням відкинено. Окрім цього київський трибунал засудив на розстріл двох повітових харчевих комісарів за систематичне хабарництво.

Харчева катастрофа в Київі.

Втікачі з Київа повідомляють, що після Нового Року в Київі прийшло до харчевої катастрофи в звязку з загальним критичним харчевим положенням на Украіні та з крайною непорадністю місцевих совітських властей. В половині січня в місті не стало харчів. Ціни на рештки хліба й инші харчі нараз підвисшились. Ціна одного фунта житнього хліба дійшла до пів мільйона рублів. З цеї причини в місті вибухли заворушення, які совітські власти подавляють.

Фінансове становище України.

Українська Рада національного господарства в звязку з важким фінансовим становищем української промисловости вчинив заходи про зниження в біжучому році для всіх промислових підприємств внесків на соціяльне забезпечення: для важкої індустрії на 40 відсотків, а для легкої на 25 відсотків. Рада народнього господарства вказує, що з усіх функціонуючих на Україні промислових підприємств ні одне не має можливости розрахуватись з робітниками за листопад місяць 1922 р.

В Донецькому водозборі.

В Донецькому камяновугільному водозборі цілком спинилась здобич вугля в таких шахтах: Петромаріїнські копальні, шахта Нр. 4. Катериновського товариства, шахти Олена, Голубського товариства, Рутченковські копальні, шахти Горжковського. Опріче цього спинена цілком робота на цілому ряді дрібних копалень. Що торкається селянських шахт, то вони провадять працю в незначних розмірах, але виключно для місцевих потреб. Харківські відомости вказують з повною яскравістю на те, що становище в Донецькому водозборі, що далі то погіршується. В нормальний час головний контінгент робітників складався з селян Орловської, Курської, Пензенської, Калуської, Чернигівської, Херсонської, Харківської, Полтавської і Катеринославської губ. Тепер величезна більшість шахтьорів виїздить до дому, зрікаючись працювати в місцевости, де харчова криза заострилась. По данним Харківського бюра гірничої промисловости умови, в яких знаходиться Донецький водозбір, о стільки погіршились, що в жадний спосіб нема можливости виконати урядови завдання по постачанню вугля до Центральної Росії. Теперішної здобичі на силу вистачає для місцевих потреб. Опріче того прилаштування шахт, не зважаючи на спроби електрифікації, стало цілком непридатним й навряд чи довго витримає. Особливо гостро стоїть справа з лісом для кріплення шахт, буровою сталю і вентіляцією.

Голод на Україні і німецькі соціялісти.

Відносини, пануючі на Великій Україні, почали звертати на себе увагу німецьких соціялістів. Сими днями накладом відомого соціялістичного видавництва Дітца випущена брошура „Die Hungersnot in der Ukraine", уложена центральним комітетом соціял-демократичної партії Великої України. Брошура містить документи опубліковані Центральним Комітетом УСДРП в звязку з голодом, які малюють становище на Україні. Ці документи слідуючі: Заклик Ц. К. УСДРП до соціялістичних організацій; лист Ц. К. УСДРП до соціялістичних і робітничих організацій світу; повідомлення Ц. К. УСДРП інтернаціональній соціялістичній конференції в Льондоні. Всі ці матеріяли дають багато фактів й даних відносно сучасного політичного і економічного становища на Україні під режимом большевицької окупації. Друк документів попереджає передмова, яка дає загальну картину того лиха, яке переживає Україна, В ній, поміж иншим, подається цікавий матеріял відносно політики большевиків, яка змагалась до того, щоби роботу закордонних допомогових організацій відтягнути і сконцентрувати в Росії, а не на Україні. Ця робота привела до таких наслідків... Організація АРА, яка в Росії почала працювати в 1921 році, на Україну свою роботу поширила лише в травні 1922 року. Комісія Нансена на Україні харчувала лише одну девяту тієї кількости голодних, яку вона удержувала в Росії, хоч число голодуючих на Україні складало цілу третину голодуючих в совітських державах. З харчів, надісланих амстердамським професійним інтернаціоналом, Україна одержала в 15 разів менше, ніж Росія. Окрім того передмова подає цікавий матеріял що до податкової політики большевиків на Україні, відносно експорту хліба і т. д.

Матеріяли, випущеної німецьким видавництвом брошури, без усякого сумніву причиняться до ознайомлення з відносинами, які панують на Україні.

З Волині.

Земля й „Пяст".

У с. Ружин, Ковельського пов. де всї 250 господарів мають разом коло 1000 десятин (в це число входять піски й неужитки випаси) панський маєток, площею коло 2000 десятин, закупили посли з сейму уставодавчого. Ця спілка складається з таких послів (коли купляли вони землю, то були послами) з клюбу „Пяст": Касінський, Карлковський, Квецень, Кравець і Пшебиєнь. Місцевому безземельному елементові вони ані морга не продають, лише у спекулятивний спосіб перепродують землю Мазурам.

Шо й казати добрих послів до сейму дає „Пяст". — *Волиняк.*

Адміністративні репресії.

В Рівному заборонено рівенським старостою на посольському віча д. Росенецькому прочитати лекцію про Ірляндію.

Без жадних підстав звільнено з посади секретаря гміни Тростянець дубенського повіту д. Парацька; звільнений Українець, працює пять років й користується пошаною серед населення; д. Паращука звільнено не зважаючи на прохання гмінної ради залишити його на посаді.

Урядова комісія.

З Варшави до Луцька вислана комісія від ради міністрів під проводом Твардо в справі надуживань і ревізії місцевої польської адміністрації.

Вибори до сеймику луцького повіту.

Вибори почались 4. грудня й вперше відбулись в Луцьку, де згідно з законом мали вибори провести разом з магістратом й жидівські гміни. Фактично таких спільних виборів не було й від міст і місточок луцького пов. не проведено ні одного Жида, хоч Жиди складають 70% населення.

Вибори по гмінах переводив сам староста з референтом Забєло. Староста намагався від кождої гміни провести по одному Поляку; це йому вдалось скрізь за винятком меджеської волости. В результаті виборів уклад членів соймику такий: 15 Поляків, 10 Українців і 1 Чех.

При виборі соймиком членів господарського виділу ліста старости перепала цілком. До господарського виділу соймику обрано: Власовського Івана, директора української гімназії, Боднарука Івана, Стефанева Афонія, Васінського, Богатковського Генриха, Грабовського Яна.

Незадоволений вислідом виборів п. староста ставить тепер які можна перешкоди членам господарського виділу.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим силадати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видави. Спілки „Ділo" у Львові, в нас повідомити листовно. — *Адміністрація.*

Чи буде вже раз цьому кінець?
(Дивні перипетії справедливости.)

Доносять нам, що дня 17. січня 1923. відбулася в Найвищім Суді у Варшаві карна розправа проти п. Петра Яцкевича, обвинуваченого за злочин співвини в злочині душегубства з §. 5, 134 і 135 к. з.

Тому, що ця справа викликала була перед двома літами велику сензацію, коли то Петра Яцкевича стрийський суд засудив був на кару смерти через повішення, позволимо собі подати тут історію того процесу з потрібними правничими поясненнями.

Обовязуючий у нас карний процесовий зак. передбачує що до злочинів суди двоякого рода — а саме:

а) суди фахові — то є трибунали — зложені з трьох окружних суддів — судять злочини, за які

дарний закон загрожує карою тяжкої вязниці до 10 літ,

б) злочини, за які карний закон грозить карою понад 10 літ — а то й карою смерти, належить під суд лави присяглих — Горожанський Суд зложений з 12 суддів горожан вильосованих до даної справи.

При осуді справи першої категорії трибунал, що складається з суддів-юристів, вирішуючи справу повинен тримати своїх приписів карного закона — і кваліфікувати учинки після норм поданих у карнім законі. Суд другої категорії, зложений з горожан, а не суддів-юристів — має судити справу після своєї совісти — він рішає що найменше двома третинами своїх голосів, — чи підсудний є винен закиненого йому злочину і лиш тоді трибунал накладає на підсудного відповідну кару — приписану карним законом.

Тому, що суд другої категорії складається з людей необізнаних з правом, — лучаються тут часом помилки, які не повинні мати місця в судах першої категорії, в яких засідають судді-правники.

Процесовий карний закон передбачує, що підчас війни можуть бути ухилені суди присяглих, — замісць яких судять змішенні трибунали зложені з 6 ох фахових суддів.

П. Петро Яцкевич, властитель реальности в Стрию, відступив разом із Українською Армією на схід, полишивши в Стрию свою родину: жінку і діти. В листопаді або грудні 1919 року повернув до Стрия. Швидко його увязнено і він пересидів в слідчім арешті більше року.

На основі переведеного слідства прокуратор при Окружнім Суді в Стрию виготовив проти Яцкевича акт обвинувачення о злочин з §. 87. карн. зак. Злочину того мав допустити п. Яцкевич в такий спосіб:

Дня 18. листопада 1918 р. переїздила бригада наддніпрянських „козаків" залізницею на Ходорів, Стрий, Миколаїв — до Львова. При вїзді довжезного поїзду на стації Більче—Волиця на шляху Стрий—Миколаїв — стрілковий пересунув за скоро шини і тим спричинив, що 4 чи 5 вагонів перевернулося і декто з козаків потовкся. Козаки повискакували з возів — вбігли до стацийного будинку з криками і погрозою, що всіх мешканців будинку вистріляють, бо на тій дорозі лучилась уже третій раз залізнича катастрофа.

В першій хвилі звернулися головно проти начальника стації — а коли він їм пояснив, що того дня служби не повнить, звернулися до урядника руху Колляка і тут в канцелярії один з козацьких офіцирів, видко бувший залізничник, пояснив їм, вказуючи на апарат, при помочи котрого урядник руху з канцелярії замикає або відмикає стрілку (вайху). Цей апарат власне вказував, що урядник руху за скоро попустив стрілку, і тільки це уможливило стрілковому пересунути шини — хоч іще цілий потяг не перейшов через стрілку.

Козаки кинулися шукати стрілкового, одначе той утік в ліс і там сховався. В тій хвилі надїхав Яцкевич поїздом із противної сторони — а затриманий перед стацією так нагло, що сам ледви охоронив свій поїзд перед карамболем, ввійшов рівнож до стації. Він теж мав бути тої думки, що катастрофу спричинив урядник руху — попустивши за скоро стрілковий прилад.

Це все діялося межи 5 а 5 і пів годиною по полудні. Зателеграфовано по технічно-санітарну комісію до Стрия і така комісія приїхала дійсно о год. 10 і пів. Оглянувши місце катастрофи і апарат в канцелярії, комісія рішила, що без попущення апарату в канцелярії стрілковий не міг би пересунути шини — козаки почали відгрожуватися урядникови руху вже дуже гостро.

Щоби його ратувати, заявила комісія, яка приїхала разом із командантом двірця в Стрию, що його арештує і возьме з собою до Стрия, де він піде під суд. Цьому спротивилися рішуче козаки, не дали Колляка зі своїх рук, а тільки самі його зараз осудили і розстріляли.

Розстріл Колляка в Більчім-Волиці, виконаний козаками, викликав в околиці прикре враження серед самих таки Українців, але нікому тоді і в голову не прийшло, щоби до цього розстрілу мав причинитися Яцкевич.

По переведеній дня 23. квітня 1920 р. в Окружнім Суді в Стрию розправі до ч. спр. Нр 99/20, на якій судив змішенний Трибунал, засуджено п. Яцкевича на кару смерти через повішення. Від того засуду зголосив оборонець д-р Антін Гарасимів відклик і вніс жалобу не важности до Найвищого Суду в Варшаві. Яцкевича затримано очевидно дальше в тюрмі, а коли в серпні 1920 р. большевики перли на захід, вивезено скованого Яцкевича разом із найтяжшими злочинцями до карного заведення в Грудзьондзу, де він пересидів 4 місяці.

Найвищий варшавський Суд визначив розправу у Варшаві на день 17 вересня 1920 р. Оборонець Яцкевича д-р А. Гарасимів нарочно поїхав на неї. По переведеній розправі Найвищий Суд уневажнив вирок І о суду зазначуючи, що з правного боку не може тут бути бесіди про применення приписів §. 87. зак. карного і що внески оборони що до переведення дальших доходжень в напрямі жаданім обороною при першій розправі повинні бути допущені як цілком доцільні й юридично оправдані, а жертвовані докази повинні бути переведені.

По повороті актів справи до Стрия, спроваджено туди Яцкевича назад і тут розпочалося дальше слідство. По укінченню цього дальшого слідства прокуратор виготував новий акт обвинувачення — по зумісться вже о менший злочин з §. 134 і 135 карнігіднийі після §. 137. зак. карного і загрожений карою від 5—10 літ.

По довгих заходах випущено Яцкевича на волю за кавцією 100 000 мп.

Дня 22. падолиста 1921 р. відбулася в Окружнім Суді в Стрию нова розправа перед звичайним Трибуналом, зложеним із 3-х суддів і при тій розправі увільнено Яцкевича від всякої вини і кари.

Цей вирок не подобався прокураторови. Він вніс жалобу неважности до Найвищого Суду у Варшаві. На цю прокураторську жалобу неважности Найвищий Суд розписав розправу на день 17. січня 1923 р. На тійже розправі явився знову оборонець Яцкевича д-р А. Гарасимів особисто і боронив обвинуваченого. По переведеній розправі оголосив Найвищий Суд присуд, яким відкинув жалобу прокуратора, а тим самим увільнив Яцкевича правосильно від вини і кари. Того самого Яцкевича ще недавно суд у Стрию засудив був .... тільки на кару смерти через повішення...

Коментарі зайві.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Красвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Присилайте датки на політичних вязнів до Тов. „Красвий Союз Кредитовий", або до Тов. „Дністер" з дописскою: на вязнів! — У Львові є ще кількасот арештованих Українців! — В першу чергу найблища рідня і села повинні прийти з помочею!

РІЖНІ ВІСТИ.

Новий англійський амбасадор у Берлін'.

„Дейли Мейл" звідомляє, що Тірел, державний підсекретар в уряді закордонних справ і бувший перший секретар льорда Керзона в Льозанні, обійме становище амбасадора в Берліні, на місце Д' Еберноиа.

Англія евакуує Мезопотамію.

Льорд Персікокс, високий англійський комісар у Мезопотамії, що саме є в Льондоні, мав більше нарад у міністерстві для кольоній. Проектується, мабуть, частинну або може навіть і повну евакуацію Мезопотамії.

Уступлення австралійського прем'єра.

Райтер. Із Мельбурна звідомляють, що австралійський премієр Гюз уступив. Його наслідником має бути Бріос, зближений до націоналістів а й до робітничої партії, Брюс був вісім літ премієром.

Засудження за зносини з ворогом.

Суд присяглих в Парижі засудив Жідета і Боседа за махінації з ворогом, на досмертну депортацію.

Польсько-литовський спір.

Рада Союза Народів прийняла одноголосно проект резолюції в справі поручення литовському і польському правительству усталити адміністраційні власти в невтральній стрефі, що припадає цим державам провізорично і поробити всі засоби для розорушення неправильних військ, що ще є в невтральній страфі. Представник Польщі згодився на повисше поручення. Представник Литви спротивився і загрозив ужиттям сили, коли би Польща намагалася змінити положення, усталене передше на основі конвенції між литовським і польським правительством. Вівіяні запротестував проти цього і перестеріг литовського представника, що на випадок спротиву Литви льояльно виконати поручення Ради Союза Народів, Литву виключено би з Союза Народів і применено би супроти неї строгі засоби.

Протест ірляндських жінок.

На засідання Союза Народів прибула делєгація ірляндського жіноцтва і вручила протест проти засудів смерти в Ірляндії.

Бої в Триполісі.

В Триполісі йде кріваний бій поміж арабськими повстанцями й італійською армією.

Проти німецьких артистів.

Часописи містять ухвалу союза французьких артистів, згідно з котрою почавши від 1. лютого ц. р. німецькі артисти будуть виключені з французьких сцен на протяг чотирьох літ.

Після зірвання льозанської конференції.

В Льозанні не удалося прийти до порозуміння. Представники союзних держав уважають дальші переговори неможливими і виїзджають з Льозанни.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Свято Української Державности за кордоном.

З нагоди 5-ої річниці відродження Самостійної Української Держави улаштувала „Спілка студентів-Українців в Німеччині" в Берліні в салі „Brüderverreinhaus-у" при Курфірстенштрасе Святочну Академію. В програму академії входили точки: 1) Запорожський марш, орхестра, 2) Заповіт, хор, 3) Святочна промова студ. Масюкевича, 4) Не пора, хор, 5) Кінцеве слово студ. Тимчука.

Перший промовець подав короткий огляд розвитку української державности від найдавніших часів аж до найсвітлійшого моменту, себто злуки східної і західної частин України в одну державу в дні 22. січня 1919. Підчеркнув незвичайну посвяту української молоді-студентства в боротьбі за визволення Української Держави, а змалювавши тяжке положення усіх українських земель під чужим володінням в сучасний момент, звернувся з зазивом до студентства, щоби проявляло як найбільше активности, та до українського громадянства, щоби занехало усі партійні ріжниці, які лиш ослабляють наш національний організм. Другий промовець відчитав резолюцію українського студентства Німеччини, в якій воно заявляє, що невпинна визвольна боротьба на всіх ділянках національного життя є й лишається на далі святим обовязком кождого Українця, а в першу чергу нашої молоді. Українська молодь мусить рішучо стреміти до сотворення незломної культурної української сили, об яку розібються ворожі зусилля, що змагають до знищення й ідеалу Само стійности і Соборности Української Держави. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Підчас свята переведено збірку на фонд „Українського Інваліда", яка дала 32.000 нім. м.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській

Позір!

Взивається зльокавтованих урядовців всіх дикастерій, так провізоричних як і сталих, щоби негайно, та найпізнійше до 15. лютого подали свої імена, назвиска, адресу, літа служби, історію своїх заходів о приняття до служби та чи і яку дістали відповідь від дотичних властей на адресу Д-р В. Бачинський, Львів вул. Косцюшка ч. 1 а. 1-4

НОВИНКИ.

— **Уподобання п. прокуратора.** Не даром наш метрампаж відразу складає число з фатальним написом: „По конфіскаті наклад другий", що поки пан прокуратор оправдає цей напис. Але — він завше оправдує. В останньому числі пану прокуратору не подобалося, що пише офіціяльна преса про Польщу і „Мало-Польщу". Таксамо не в смак йому був один вїзд з англійської преси. Шо-ж? Уподобання не підлягають дискусії.

— **Зміна на становищі нач. редактора „Гром. Вістника".** З. с. м. Управа Видавничої Спілки „Діло" відбула засідання, на якому оконечно принято до відома резигнацію ред. Ф. Федорцева зі становища начального редактора „Громадського Вістника". Голова Управи висловив ред. Федорцеву щиру подяку за його трилітню працю на цім відповідальнім, тяжким становищі. Начальним редактором „Гром. Вістника" Управа заіменувала секретаря Народнього Комітету — ред. Михайла Струтинського.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

Телеґрами Польської Аґенциї Телеґрафічної.

Зайняття Офенбурґа й Апенваер.

Берлін. Вольф. Міжсоюзна надренська комісія прислала комісаріятови німецького правительства в Кобленц ноту, в якій звідомляє про рішення французького правительства зайняти Офенбурґ і Апенваер зогляду на трудноші ставлені німецькими залізничниками при русі міжнар. поїздів на шляху Прага Париж. Французька кавалерія ввійшла вже до Офенбурга і Апенваер.

Французькі війська кинули Дортмунд.

Дортмунд. Французькі війська кинули Дортмунд. Остала в ньому лише міжсоюзна окупаційна комісія і франц. митовий персонал.

Домагання усунення коаліційних військ із Клайпеди.

Ковно. Командант військ у Клайпеді Будрис вислав до команданта коаліційних військ письмо, в котрім домагається усунення з Клайпеди коаліційних військ і урядовців Будрис заявляє, що кожний, кого стрінуть із оружям, буде поставлений перед военний суд і розстріляний.

Останні турецькі предложення.

Льозанна. Останні турецькі предложення містять готовість Туреччини вилучити з тексту проекту кляввулі дотично Мосуля і почати окремі переговори з Англією. В найблизшому часі Туреччина готова прийняти цю часть договору, що торкається територіяльних кляввуль. Туреччина зрікається претенсій до Караґача, переведення плебісциту в зах. Тракії і вдержання ґарнізона в Ґаліполі. Питання нац. меншостей готова полагодити згідно з бажаннями союзників. Спеціяльні конвенції мали би управильнити услівя для підприємств чужих горожан.

Відізд англійського делеґата.

Льозанна. 5. Англійський делеґат відіхав вечером.

Наради англійського кабінету.

Льондон. Авас. Англійський кабінет збирається на засідання негайно після повороту Керзона.

Демонстрації в Ессені.

Ессен. В нед. веч. перед тут. двірцем прийшло до заворушень. Товпа демонстрантів зайняла грізну поставу, тому французьке військо мусіло ужити зброї.

Причини зірвання льозанської конференції.

Льозанна. Авас. Безпосередньою причиною зірвання конференції були ріжниці думок у справі статута для чужинців у Туреччині. Турки відказалися дати ґарантію в правній области. Конференції зовсім не зірвано з приводу економічних предложень союзників, бо учера їх не обговорювано.

Льозанна. Ісмед Паша заявив представникам преси, що Туреччина не могла прийняти економічні кляввулі. Ісмед Паша числить на одержання нотифікації після закінчення конференції. До хвилі одержання цієї нотифікації обовязуватиме в відношенню до союзних великодержав мудянський договір. Після одержання нотифікації кожда з сторін відзискає свободу ділання.

Клайпеда не хоче сов. заступника.

Клайпеда. Часопись „Пальсас“ звідомляє, що сов. правительство звернулося до прав. Сімонайтіса з запитом, чи могло би вислати до Клайпеди свого представника. Прав. Сімонайтіса відповіло відмовно.

— **Маскарад „Богеми“.** Нам пишуть: Хто не має ще до тепер запрошення на Маскарад „Богеми“, який уже в середу дня 7. п. м. розхитає стінами „Народнього Дому“ хай спішить чим скорше до Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка або до Адміністрації нашого часопису. Хто не мав часу, змоги чи охоти придбати собі костюм чи маску, хай приходить на маскарад в звичайному, вечірному одязі. Хто не має гумору хай теж не журиться. Найде його напевне поблизу „Шатра Богеми“. Кого кучать нерозгадані проблеми літератури, мистецтва чи навіть політики, той довідається на маскараді таке, чого не вичитає ні в одній часописі. Кого втомив шабльон, хай прийде на маскарад в масці чи без маски. Зі стін салі глянуть на нього знайомі облича без маски.

— **„Добровільна“ і „спокійна“ бранка.** Дня 25. січня приїхало до Сорок пов. Скалат кільканайцять жовнірів ловити „добровольців“ до польського війська. Вісім зловили і відставили до Скалата. Решта в числі 8 поховалися. Три дни було в селі спокійно. Аж у ночі з 28. на 29. січня зіхало до села вісьмох жовнірів під проводом одного поліцая з постерунку в Товстім і разом з накиненим нещасній Сороці війтом і двома присяжними почали „урядувати“. Ходили по хатах тих батьків, котрих сини не пішли до війська, а жовніри в звірський спосіб знущалися й катували невинних людей. Поліцай з Товстого стояв собі на улиці, а війт держав в сінях двері, щоб ніхто з хати не втікав перед побоями. Били кольбами по голові і попід груди — били кулаками в лице, кидали до землі і копали ногами а коли нещасні жертви кричали о ратунок, то жовніри затикали їм уста соломою. Так збили майже до непритомности Семка Диця і його жінку Параньку. Семко Диць бореться зі смертю. Вже приняв передсмертні тайни. Дальше збили до крови Олексу Лошнія і його жінку Лікерію, Федя Колодій і його невістку Натальку і жінку Анну. Федя Колодій, брата асентерованого Олекси. Петра Бабій і його доньки, Онуфрія Потурняк його жінку Марію і доньку Настю. Не обійшлося і без крадежи Шукаючи по скринях за „рекрутами“ вкрали жовніри Олексі Лошній 20 000 мп. а Онуфрієви Потурняк около 100.000 мп. Але не все крали. Знайдені у Ол. Лошнія ніклеві австрійські гроші — війт віддав. Коментарів не подаємо, щоб — не сконфісковано.

— **Арештування жандарма.** На постерунку в Купновичах нових рудецького повіта був острий преострий п. жандарм Тимків, що потихо признавався, що він „Русин“. В його районі не вільно було пса пустити на вулицю, гною держати на оборі, заспівати молодіжі якої пісні, музиці грати на весілю навіть за дозволом вищих властей. Він розганяв сходини членів „Просіти“ чи аматорського кружка, він давив всякі : за коскрипцію, данину, вибори, бранку і т. п. Одним словом був се жандарм, якого треба далеко шукати. І староство йому вірило і без переслухання сипало кари за карами по селам. Особливо були бідні шевці, кравці, ковалі і инші сільські майстри. Він і дарунки брав і мусіли всі сі полатайки йому за дармо робити і ніхто йому не догодив, все їшли донесення, що роблять ремесло, ну і за тим кари. Одно не вдалося п. Тимкову, се вилапати якого конокрада. В околици в мин. році вкрали злодії кількадесять коней; п. Тимків їздив з пошкодованими по ріжних містах і селах, постерунках і т. д. Що то коштувало, а все на дармо, нічого не мож було вислідити. Одна господиня виведена з терпцю навіть кричала ще перед роком, що Т. вивів її коні з стайні і видав злодіям. Та п. Т. людяний чоловік, не скаржив її... Аж тепер оден вже засуджений за крадіж коней, що сидить в тюрмі в Самборі, видав шайку конокрадів і „спрешнистий Тимків“ дістався до „Іванової хати“. Носив вовк, понесли і вовка.

— **Літературний суд над М. Горким.** В грудні місяці 1922 р. в Харкові, при дуже чисельній публиці, відбувся літературний суд над письменником Максимом Ґорким. Літературним експертом був проф. Самарін, політичним Діманштейн. Обвинувачував Гуревич, боронив Рівлик. Дискусія тревала довго. Проф. Самарін твердив, що Ґоркий, це пролетарський письменник, а Діменштейн, що він людина „надклясова“, до пролетарської влади ставився „критично“, в глибині душі не є марксістом, ані демократом-революціонером. Він людина настрою, поет, а не політик. Клясова суть Ґоркого — здеклясований дрібний буржуа. Другий обвинуватець Рожичин сказав, що між пролетаріятом і Ґорким сьогодня — пропасть. Ґоркий не зміг залишитися з пролетаріятом. Він виїхав за кордон, мовляв, лікуватись і там, вилив всю жовч на пролетарську революцію. Він був однаково звязаний і з міщанством, яке паплюжив, але котре його любило, як Толстого і Короленка, теж ворогів міщанства. Присуд був винесений такий: „М. Ґоркий ніколи не був пролетарським письменником, а лише „попутчиком“ пролетаріяту, і сьогодня поставив сам себе поза лавами пролетаріяту“.

— **Перший адвокат жінка в Польщі.** У варшавському суді відбулася розправа проти поліцая Фібера обвинуваченого за те, що дозволив втечи вязневі з тюрми. Тим разом підчас розправи будив заінтересування публики не обвинувачений, а оборонець д-р Гелена Вевюрска, яка виступила в ролі адвоката перший раз, яко перший адвокат-жінка в Польщі. Дебют оборонця випав з успіхом, бо обвинуваченого звільнено від вини і кари.

— **Нові воєводи.** На днях іменовано нових воєводів і так — шлеським воєводою Антонія Шультіса, начальника виділу в львівському воєвідстві, тернопільським Луціяна Завістовського радника львівського воєвідства, волинським Станіслава Скоровского ґенерального консуля і інспектора закордонних консулятів. Останній займе місце опорожнене Мечиславом Міцкевичем, що переходить в стан спочинку на „власну просьбу“.

— **„Шпіонська афера у Львові“.** Польські часописи доносять про відкриття польською поліцією великої шпіонарської афери, в звязку в якою арештовано цілий ряд студентів Жидів, які мали шпіонувати в користь неозначеного близше „осценнего паньства“. Централя тої шпіонської акції мала бути у Відні.

— **З Львівського Бояна.** Випадки листопадові, а опісля святочні ферії припинили постійні проби мішаного хору у нашім товаристві. Серед широких верств нашого громадянства, яке дорожить культом нашої пісні переважає переконання, що карнавал не сміє вплинути не зменшення фреквенції в пробах мішаного хору. Тому дуже радо йдемо на зустріч отсій загальній опінії і запрошуємо усіх ВП. Пань і Панів на пробу, яка відбудеться в пятницю дня 9. лютого ц. р. в комнатах товариства о год. 7·30 вечером. — Д-р Михайло Волошин, діріґент.

— **Видавництво популярних викладів.** Філія Тов. ім. Петра Могили у Львові приготовляє видавництво зразкових популярних викладів; в першій мірі будуть видані виклади розміру одного аркуша (11.000 букв), призначені для селян. Авторів, що бажалиб взяти участь у цьому видавництві, передовсім студентів вищих шкіл, проситься передавати рукописи під адресою: Василь Дзера, Львів, вул. Гродзіцьких ч. 9, I. пов., у Данилюків. — Д-р І. Крипякевич, голова філії.

— **Загальна мобілізація українських танцюристів** переводиться спритно й успішно, бо на „Вечерницях С. У. ПР. У. Г. А“ дня 14. лютого 1923 (середа) у великій салі „Народного Дому“ підготовлено повну побіду над „петрушкованням“ і нудами, так що забава на цих Вечерницях буде найвдатнійшою в цілім карнавалі. Замічається, що балевий стрій пань на цих Вечерницях не є вимогою. Харчева управа комітету „Вечерниць“ подбала, щоби так, „буфет“ виповнив вдоволяючо свої великі завдання в рішучій боротьбі і тому побіда певна. Запрошення видається кождої днини в „Доставі“ вул. Руська ч. 20, а в день Вечерниць при вступі на салю перед викупленням карти вступу. 1635 1—1

— **Позір!** „Сокіл Батько“ у Львові, закупив велику скількість творів найновійших видавництв а се: Г. Ібзен — Пер Ґінт, С. Маковей — Кроваве поле, К. Поліщук — Червоне марево, С. Чарнецький — Сумні ідем, Ф. Федорців — Терем і Драгоманов — Книга Битія Українського Народу. Книжки розсилається на знані адреси по дуже приступних цінах за післяплатою. Дохід призначений на уладження українського городу у Львові. Т-во певне, що суспільність віднесеться прихильно і причиниться своїми датками до так взнеслого діла. 1621 1-6

Дописи з краю.

„Цензурування“ листів і пакунків на почті в Угнові.

Громадяне місточка Угнова і околиці від довшого часу занепокоєні „цензуруванням“ листів і пакунків, які „хронічно“ мають місце на почті в Угнові і то головно тому, що необережні і малограмотні їх кревні чи знакомі нераз в листах і пакунках порушують політичні теми, родинні секрети й долучують до них такі компромітуючі документи, як доляри, чеські, югославянські, а часом і менше варті австр. корони. — В наслідок цеге „цензурування“ не оден лист не дійшов, не одно вропало, як капля в морю, не один секрет родинний став публичною тайною, а невинні

„політичні“ теми причиною безпідставних ревізій і арештувань. — В 1921 р. помістили ми в нашому дневнику обширного листа проте адресованого до Панів Міністрів в Варшаві п. Андрієм Камінським, який вертаючи з наукової екскурзії, надав в Неаполи пакунки — на марки польскі міліони вартних річей — а в Угнові одержав лиш листи посилкові. Хоч річи пропали в межах Малопольщі, а може й в Угнові, Пани Міністри мовчали. Дирекції почт у Львові слідство не дописало, голос пошкодованого в державі praworządnej був голосом вопіющого в ипустини. Йому ніхто не був ласкав навіть відповісти. Переказують, що нераз коло почтового уряду в Угнові стрічалося заплаканих адресатів, що з Америки не дістали висланих в листах долярів, що ще перед двома місяцями Угнів мав малу сензацію з „цензурування“, коли одній місцевій панночці листонош приніс пакунок в супроводі поліції, яка не лише знала, що в пакунку є лист, але й що в йому написане, зробила в трьох домах ревізію і найшла „dużo, a dużo kompromitującego materjału“.

Та все було би в порядку на Угнів. почті і „авторизоване“ „цензурування“ посилок продовжалося би було в „малопольську“ безконечність, колиб перед трома тижнями не було сталося чудо, яке таємні явища „авторизованого“ цензурування“ і недоручування посилок не лиш зробили зрозумілими, скомпромітували, але й повинні при добрій воли Прокураторії, Дирекції поліції і почт у Львові бути слідством усталені, судом примірно покарані, а всі шкоди, які доси були на угнів. почті, повинні бути звернені. — Явища-ж ті колідують вправді не з почесними §§. 58, або 65, а з менше почесними §§. 101 і 171 карного кодексу. — Чудо те, яке так дуже компромітує угнів. почту, представляється дуже скромно, тому подамо лиш факт без прикраси. — П. Левицький Витовт зі Львова переслав свойому товаришеви п. Решетилови Теодорови студентови медицини, перебуваючому в Угнові зі Львова рекомендованим листом ч. 791 з 27. XII. 1922. 100.000 кор. австр. в однім банкноті. 28. XII лист надійшов до Угнова й адресата о тім повідомлено, а щойно 29. XII. лист йому доручено, але без грошей, про які в нім писалося. — З 28. на 29. XII. лист був у власти в домі листоноша п. Йосифа Сєнєвіча. — 30. XII. адресат вніс в тій справі зажалення, а вже дня 1. I. ц. р. в присутности п. Білика Павла ученика VIII. кл. гімн. припадково купив „нарицаємих“ 100.000 кор. австр. в однім банкноті ч. 1059 12817 у місцевого біржевика п. Барбанелі. 13. січня ц. р. п. Решетило Теодор при стрічі з тов. Левицьким Витовтом у Львові переконався ще раз по спеціяльнім знаку, що банкнот той сам. Повернувши до Угнова, пішов 15. січня до почтового уряду, показав начальникови почти „corpus delicti“ і переконався, що цей на його зажалення не був ласкав зробити жадних кроків. 16. січня листонош п. Юзеф Сєнєвіч прийшов до пошкодованого і з плачем заявив в присутности пошкодованого. й його матери, що гроші з листа вкрав його син, що він цему не винен, що шкоду поверне й просив, щоби йому це простити. Пошкодований, як людина мягкого серця не хоче сам виступати з обвинуваченням, дарував листоношеви провину, однак публична опінія думає, що дорогою такої мягкосердности не припиниться „цензури“ листів і пакунків на угнівській почті.

Хто в нагоди коляди досіль ще не дав жертви на „Рідну Школу“, хай зробить це негайно!

✝ Посмертні згадки.

Глибоко заторкнені тяжким горем подаємо отсим сумну вістку, що наша найдорозша дружина, дочка, сестра, шваґрова, тітка й матір, пані **Матильда Струтинська** род. Черська, властителька реальности, упокоїлася після довгої та тяжкої недуги, заосмотрена найсвятійшими тайнами, дня 10. січня ц. р. вечером о годинні 7-ій у 37 ім році свойого працьовитого життя. Похорон тлінних останків дорогої Покійниці відбувся в пятницю 12-го січня ц. р. сполудня о годині 1-шій із дому жалоби в Кіцмані до гр.-пр. церкви. — Засмучена великим горем РОДИНА.

Список вищих технічних шкіл в Німеччині.

В 15. ч. нашого часопису ми подали спис вищих шкіл та університетів у Німеччині. Сьогодні поміщуємо додатковий спис технічних шкіл для ужитку нашої молоді, що бажає студіювати в Німеччині.

I. Staatslehranstalten.

Aachen: Höhere Maschinenbauschule. Altona: desgleichen. Ausbach: Fachschule für Maschbau u. Elektrotechnik. Aue. Fachschule F. Blechbearbeitung und Installation. Bad Sulza-Baugewerkschule. Bürgen: Rheinisches Technikum. Bremen: Staat. Technikum. Breslau; Höhere Maschbauschule. Chemnitz: Technische Staats-Lehr Anstalt. Köln: I. Vereinigte Maschbauschule II. Fachschule f. Installations u. Betriebstechnik. Cöthen-Friedrichs Polytechnikum. Dortmund: Vereinigte Maschbauschule. Duisburg: Maschinen u. Hüttenschule. Einbeck: Höhere Maschbauschule. Elberfeld: Vereinigte Maschbauschule Elberfeld: Barmen. Essen: Maschbauschule. Frankenhausen: (Kyffhäuser). Technikum. Friedberg: Gewerbeakademie und Polytechnikum. Furtwagen: Fachschule f. Uhrmachere, Feinmechanik u. Elektrotechnik Gleiwitz: Maschinenbau und Hüttenschule. Görlitz: Maschbauschule. Hagen: Höhere Maschbauschule. Hamburg: Technikum. Hildburghausen: Technikum. Ilmenau: Technikum. Iserlohn: Fachschule für Mehlindustrie. Kaiserslaustern: Fachschule f. Maschbaum Elektrotech. Kiel: Höhere Schiffs- und Maschinenbauschule. Landshut: Fachschule für Maschinenbau u. Elektrotechn. Leipzig: Maschbau u. Elektrotechn. Schule. Magdeburg: Höhere Maschbauschule.

Millweida: Technikum, Neustadt: Höhere Maschinen u. Elektrotechn. Lehranstalt, Nürnberg: Technikum, Reudsburg: Technikum, Schmalkaden! Fachschule für Kleineesen u. Stahl industrie, Schweringen: Feinmechanikschule, Siegen: Eisen u. Stahlindrustie schnie, Sternberg: Technikum, Stettin: Höhere Maschbauschule, Stuttgart: Baugewerkschule, Würzburg: Höhere Maschbauschule. Glasshütte: Uhrmacherschule, Hainichen: Technikum, Lange: Technikum, Limbach: Technikum, Mannheim: Ingenieurschulle, Nürnberg: Techn Lehranstalt, Offenbach: Techn. Lehranstalt, Potsdam: Technikum, Riesa: Technikum, Strelitz: Technikum, Wismar: Ingiseneur Akademie, Worms: Technische Akademie.

II. Konzessionierte Privat. L. Zwickau I/S Ingeneurschule.

Altenburg: Technikum. Apolda: Technikum. Berlin: Gewerbeakademie Technikum Technische Akademie. Teehnische Privat Lehrinstitut. Darmstadt: Technikum. Entin: Technikum. Frankfurt M.: Elektrotechn. Technikum. Freiburg: Monteur- u. Werkmeisterschule. Fürth: Technikum.

Кромі цих технічних шкіл істнують ще такі самі школи для промислу текстильного, хемічного і инших, однак спису їх не можу зараз дістати. Про них можуться рефлектуючі довідати в Німеччині. Головна трудність це паспорт і фінанси. Життя в цілій Німеччині дешевше чим в Польщі.

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу“.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, (Шашкевича 5.).

В СТРИЮ саля „Народного Дому“ — год. 8 вечером. — Вівторок 6. ц. м. новинка: „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ“ оперетка на 3 дії. Нова вистава. — Середа 7. ц. м. „ГАЛЬКА“ опера. Виступ А. Гаєка.

В БОРИСЛАВІ саля Жидівського Дому. четвер 8. ц. м. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ“ оперетка, пятниця 9. ц. м. „ГАЛЬКА“ опера виступ А. Гаєка.

В ДРОГОБИЧИ. саля кіна „Олімпія“ пятниця 9. ц. м. „ПОКОЛЯДОВИЙ ВОЯЧОК“ комедія. — Субота 10. ц. м. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ“.

Почтова скринка в Америки. Пані О. Будна Теребовля: Не мешкає під тим адресом. Оголошено в часописах. П-на Р. Лащак: Інформації подам пізнійше листовно. д-р Банах Надвірна: Нема виглядів доброго обороту справи. Подробиці подам листовно. Проф. Полянський Львів: Нема виглядів користної обміни. Інж. Гр. Чехович Заліщики: Виїхав. Адрес на разі невідомий. о. Петро Андрейчик Залуже: Оголошено в часописах. Пан Я. Чайківський Либохора: Rev. Waszczyszyn Post Office Romy Pa. U. S. A. o. M. Попович Павлів: д-р С. Сохацький виїхав до Колорадо поверне в перших днях січня, доперва тогди справу Юліяна можна буде обговорити. Прочі справи ще не рішені. просить ся о терпеливість. В. Юрковський: 339. East. 31. Street. New York City. Прочі часописи в Галичині проситься о передрук. 1—1

Т-во Українська Бесіда у Львові (Народний Дім) устроює в суботу 10. ц. м. у власній домівці одинокі в сих мясницях товариські сходини для членів Товариства і їх родин. Початок о год. 9 веч. 1629 2-3

Гурток українських старшин, що перенесений з табору в Тухолі на Поморю до табору в Стшалкові — просить Хвальні Редакції: „Світло“, „Учительське Слово“, „Український Голос“, „Молода Громада“, „Земля і Воля“ — посилати свої цінні часописи зг. журнали на слідуючий адрес: Obóz Internowanych w Strzałkowie dla ppow. Ilarij Macjewicz. 1—1

III-тий курс пожарний уладжує „Сокіл Батько“ в днях від 8 до 12. лютого ц. р. включно, в годинах вечірних від 8—9·30 у власній сали, при вул. Руській ч. 20. Курс обіймати буде: а) Організація і взірцеве ведення пожарних сторожей. Реф. тов. Ігнат Ів. б) Практична наука пожарництва. Реф. тов. Л. Огоновський. в) Поміч лікарська. Реф. тов. д-р Щуровський. г) Руханка пожарна, гри і забави. Реф. тов. Ст. Гайдучок. Курс є безплатний. Вписи кождого дня в канцелярії „Сокола Батька“ в годинах від 10—1-ої перед полуднем і від 7—9 веч. — Організаційна Секція „С.-Б.“. 1620 2—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Пошукую свого брата ТЕОДОРА ФРИДЗА: який перед кількома місяцями перебував в Бердичеві на Україні. Хто знав би що про нього або він сам, зволить зголоситися на слідуючу адресу: Olga Brodiak, 5015 Cecil St., Detroit, Mich. (U. S. A.). 1637 1—5

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії Тов-ва „Просвіти“ в Станиславові

відбудуться в неділю 11-го лютого ц. р. перед полуднем о год. 11-ій у світлиці Т-ва „Українська Беседа“ („Народний Дім“, вул. Голуховського ч. 20 I. пов.) з отсим денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу останніх Заг. Зборів.
3) Звіт уступаючого Виділу.
4) Звіт Провірної Комісії та уділення абсолюторії уступаючому Виділови.
5) Вибір нового Виділу та Провірної Комісії.
6) Внесення й запити членів.

Виділ Товариства взиває читальні, щоби зволили вислати своїх відпоручників на Збори, а широкі круги громадянства прохає о як найчисленнійшу участь.

За Виділ філії Т-ва „Просвіта“ в Станиславові:

д-р Волод. Янович голова. 1936 1—1 **Іван Ставничий** секретар.

Firm. 577/22
Stow. IV. 257.

Впис фірми стоваришення заробкового і господарського! Вписано до реєстру стоваришень заробкових і господарських дня 28. вересня 1922. Дата статута: 28. серпня 1922. Місце осідку стоваришення: Мишковичі. Назва фірми: Господарсько-споживча спілка „Відродження“ кооператива з обмеженою порукою в Мишковичах. Ціль кооперативи є підносити заробок і господарство членів спільним веденням підприємства і підносити культурний уровень своїх членів. Час істнування: необмежений. Дирекція: 1) Семен Білоган справник, 2) Федько Веобило касієр, 3) Семен Лісовий книговодець, 4) Микола Лоза і 5) Іван Бостюк заступники членів Управи. Підпис фірми: Управа підписує кооперативу в цей спосіб, що при фірмі кооперативи підпишуться два члени Управи і це є условієм важности зобовязань кооперативи. Оголошення: будуть прибиті на призначеній на це таблици в локали кооперативи або розісланням обіжником всім членам кооперативи або одноразовим оголошенням в кождочаснім органі Краєвого Союзу ревізійного у Львові. Членський уділ виносить 1000 мп. Кождий член може мати більше уділів. Число уділів необмежене. Найменче половину уділу вплачує член при принятті його, а решту найдальше до кінця уділового року в якім заявив уділ. За зобовязання кооперативи відповідає член не тільки своїм уділом, але крім того також дальшою квотою до 3 разової висоти заявленого уділу. Дата впису: 28. вересня 1922. — Суд окружний яко торговельний В. II. — Тернопіль, дня 27. вересня 1922. 1633 1—1

Заходами і накладом „Союза Українських Інвалідів“ вийде на днях з друку перший випуск

„ЛІСТА ВТРАТ“,

що обіймає докладний спис упавших в бою і померших в шпиталях членів Української Гал. Армії з докладними даними про час, місце і свідків смерти.

Кождий інтересований повинен набути один примірн., якого ціна буде виносити 1.500 мп.

Іззa скупих фондів наклад невеличкий. Спішіть з замовленням.

:: **„Союз Українських Інвалідів“** ::

XXI ЛЬВІВ, вул. Руська ч. 3, II. пов. 5—10

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства задаткового „Народний Дім“ в Дрогобичи

стов. зар. з обмеж. порукою.

відбудуться в понеділок дня 19. лютого 1923 о год. 12 рано в салі Народного Дому в Дрогобичи з слідуючим дневним порядком:

1) Відчитання і приняття до відома протоколу послідних зборів.

2) Звіт касовий (білянс) за 1922 і затвердження білянсу.

3) Звіт ревізії Союза Ревізійного.

4) Звіт комісії провірної і уділення Дирекції абсолюторії.

5) Розділ зиску на внесок Надзірної Ради.

6) Затвердження вибору 1 директора і 1 заступника на 3 роки.

7) Вибір 4 членів Надзірної Ради і 1 заступника на 3 роки.

8) Визначення границі найвисшої квоти кредиту одному членови.

9) Визначення найвисшої суми зобовязань кооперативи.

10) Бажання членів.

Вступ за оказанням уділової книжечки.

Річний звіт, річні рахунки і білянс виложені є в льокали стоваришення до перегляду членів в урядових годинах від 9—12 рано.

НАДЗІРНА РАДА:

Д-р Чапельський голова. 1643 1—1 Гораицький секретар.

Подяка.

Надія скорого повороту завела мене так що особисто зложити подяку Всечеснішим Отцям за безплатні похорони моїх діточок в 1920 р. є неможлива. Отже сею дорогою складаю Високопреподобним оо. Миколі Матковському і Константинови Петрушевичеви за їх труд щиру і горячу подяку. Однак чуючись довжником складаю на руки Вп. п. Бачинської 50 к. чеськ. на Рідну Школу в Стрию.

Іван Скальський — Колпиці.

1641 1—1

Ширіть наш часопис!

В Книжнім Маґазині Ставропигійського Інститута

продається 1639 1—2

Анафістник усопших
Помяник усопших
Тріод цвітна
Тріод постна
Чин Парастаса

Машини до шиття

найновіших систем, їх складові части, прилади до кравеччини, і до ручних робіт, 1634 поручає 1-5

АЛЕКСАНДЕР ПАЛІМОН

СКЛАД МАШИН ДО ШИТТЯ

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 11 а.

Приймає також машини до направи.

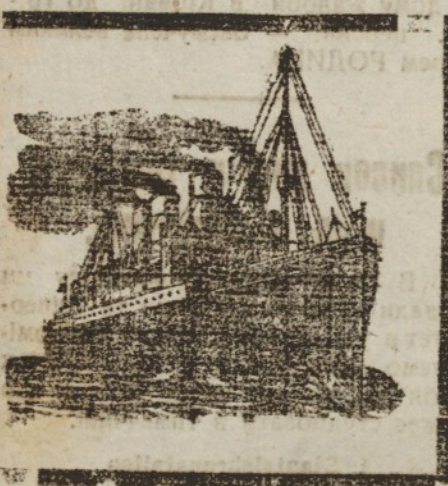
Важне для пасажирів до північної, центральної і полудневої Америки!

Безпосередна і реґулярна комунікація на люксусових кораблях, урядженних з найбільшим комфортом і з узглядненням всіх вимогів новочасної техніки й науки.

ДО НЮ-ЙОРКУ

на наших кораблях „О“

„Orduna“
„Oropesa“
„Orbita“
„Vanbaum“
„Vestris“
„Vandyx“

До Бразилії, Уруґваю і Арґентини

на наших кораблях „А і Д“ так добре знаних еміґрантам:

„Andes“
„Avon“
„Arlanza“
„Almanzora“
„Araguaya“
„Darro“
„Deseado“
„Desna“
„Demerara“

1167 1—1

В третій клясі є також кабіни на 2, 4 і 6 душ, доступні для усіх пасажирів.

Музика грає також що для пасажирам 3-ої кляси.

Вибаглива кухня. Спеціяльна пожива для матерей з немовлятами.

ПОЗІР ПАСАЖИРИ ДО НЮ-ЙОРКУ!!!

Коли хочете уникнути морської хороби, яку спричиняє надмірно скора їзда „Морських кольосів“ і мати приємну подорож через океан, їдьте тільки кораблями Товариства

The Royal Mail Steam Packet Co.

Голозна аґенція на Польщу й Галичину: ВАРШАВА, Електоральна 35. Телефон 509-09.

Філії: Львів, Городецька 93.

Станиславів, вул. 3. Мая 5., Тернопіль, вул. Тарновского ч. 19., Ковель, Новоколійова 4., Рівне, Шосова 122., Білисток, Кілінського 21., Ґродно, пл. Баторого 3.

ВІДДІЛИ В АМЕРИЦІ:

R. M. S. P. New-York, Broadway 26.
R. M. S. P. Chicago 117, West Washington St.
R. M. S. P. Boston 10, Congress St. (E. S. A.)
R. M. S. P. Halifax St. Paul Building.
R. M. S. P. San Paulo, Rua da Quitanda 18 a.
R. M. S. P. Rio de Janeiro 5—55 Avenida Rio Branco (P. O. BOX. 21.)
R. M. S. P. Montevideo, Mac Lean & Stapledon, 332, Calle Piedras.
R. M. S. P. Buenos Aires, La Mala Real Argentina Lida, Edificio Britanico.

Хто ще не купив

дуже цікаве оповідання Опільського:

:: **„ВОВКУЛАКА“** ::

нехай замовить негайно в УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ й АНТИКВАРНІ. ЛЬВІВ, вул. Руського ч. 22. — Ціна 1500 мп., з пересилкою 1800 мп. 1614б) 3—5

Ваші марки

польські, зайві, щоб не обезвартнювалися майже з години на годину у Вашому схованкові, звольте складати в нас на щадничу книжечку, на дійсно високий і після умови процент. Забезпеку вкладкам дає наша реальність в ринку і наша довголітна, бо 22-річна фірма і наші добре уладжені робітні суконь і біля та вікні наш склеп, які одночасно поручаємо. Також запрошуємо наше свідоме П. Т. Жіноцтво вступати масово до нас в члени з уділом тепер мп. 5.000 і вписовим мп. 500. На жадання висилаємо чекову складанку. З поважанням

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА

XVI 4—10 „ТРУД“

ЛЬВІВ, РИНОК ч. 39, (вл. дім).

КОЖДИЙ Українець, особливо фаховець повинен бути членом Українського Будівельного Союза у Львові, ул. Оссолінських, 6. Уділ по 5.000 мп., вписове 100 мп. XVI9—10

Вже вийшов з друку

Кишенковий КАЛЕНДАРИК на 1923. р. 5—5

ЦІНА 1·50 Кч. При більших замовленнях знижка. Також на складі можна дістати більшу скількість букварів, наукові та белетристичні книжки в Книгарні

С. ЛАВРОВА

Karlovo nám. č. 6. Praha II.

Курс крою!

Жіноча Спілка Промислова „ТРУД“, Львів, Ринок 39, повідомляє отсим інтересованих, що від 1. II. розпочинає вписи на весняні курси крою суконь і біля, які зачнуться 15. лютого н. р. — Зголошуватись належить в канцелярії Т-ва, яка подає услів'я XV і уділяє всіляких інформацій. 2—6

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки — напи на ліжка
портієри — обруси
хідники — меблеві матерії
дивани — матераці і сінники
лінолеум — стори до вікон

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

1362 2—?

Е. КІЧАЛЕС І А. МАРҐУЛЕС

Львів, вулиця Сикстуська ч. 18.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від суботи 3. лютого н. р. односеріову драму гарної грішниці з над Нілю найновіший і повний люксусу архитвір екрану в 5 епоках сягаючих по нинішний день

Проклін Грішної Пристрасти

(ДОЧКА ФАРАОНА).

Найліпші ДЗВОНИ

1517 ПЕРЕДВОЄННОЇ ЯКОСТИ 0—20

є на складі і можна замовляти у :: істнуючої від 1888. року фірми ::

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ або в ПЕРЕМИШЛІ

вул. Красіньского ч. 63.

На жадання висилається цінники оплатно.

УВАГА! Ніяких агентів не маємо і не висилаємо, як також крім Калуша і Перемишля ніякої філії не маємо.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10